

Earth, Wind & Fire

Natuurlijke Airconditioning

Ben Bronsema

12 jaar HVAC installateur

26 jaar HVAC adviseur

10 jaar HVAC gastdocent TUD

10 jaar HVAC onderzoeker TUD

7 jaar HVAC realisatie EWF

HVAC Ontwerp van ca 500.000 m² bvo

03-03-2020

Nederlands Vlaamse Bouwfysica
Vereniging

Een moderne luchtbehandelingscentrale

40 jaar mijn lust en mijn leven!

1994 – Aanstelling TUD faculteit Bouwkunde

Architect en Ingenieur: Verschillende denkwereld

Architect
Artistiek – Intuïtief - Creatief

Ingenieur
Rationeel - Logisch

ARCHITECTEN EN AIRCONDITIONING EEN GESPANNEN RELATIE

- Architect en Ingenieur: Verschillende geesten
 - ❖ Beelddenker versus Taaldenker
- Ruimtebeslag airconditioning
- Coördinatie pijpen en luchtkanalen
- Bouwbudget

Louis Kahn, famous American architect (1901-1974)

“I do not like ducts, I do not like pipes. I hate them thoroughly, but because I hate them so thoroughly, I feel that they have to be given their place. If I just hated them and took no care, I think that they would invade the building and completely destroy it. I want to correct any notion you may have that I am in love with that kind of things”

HOUDEN MENSEN VAN AIRCONDITIONING?

Ja – bij warm zomerweer
Meestal niet!
Ventilatororgeluid
Tocht
Luchtkwaliteit
Droge lucht
Energiegebruik!

SBS - Sick Building Syndroom

Healthy Buildings conferenties 1988 – 2000

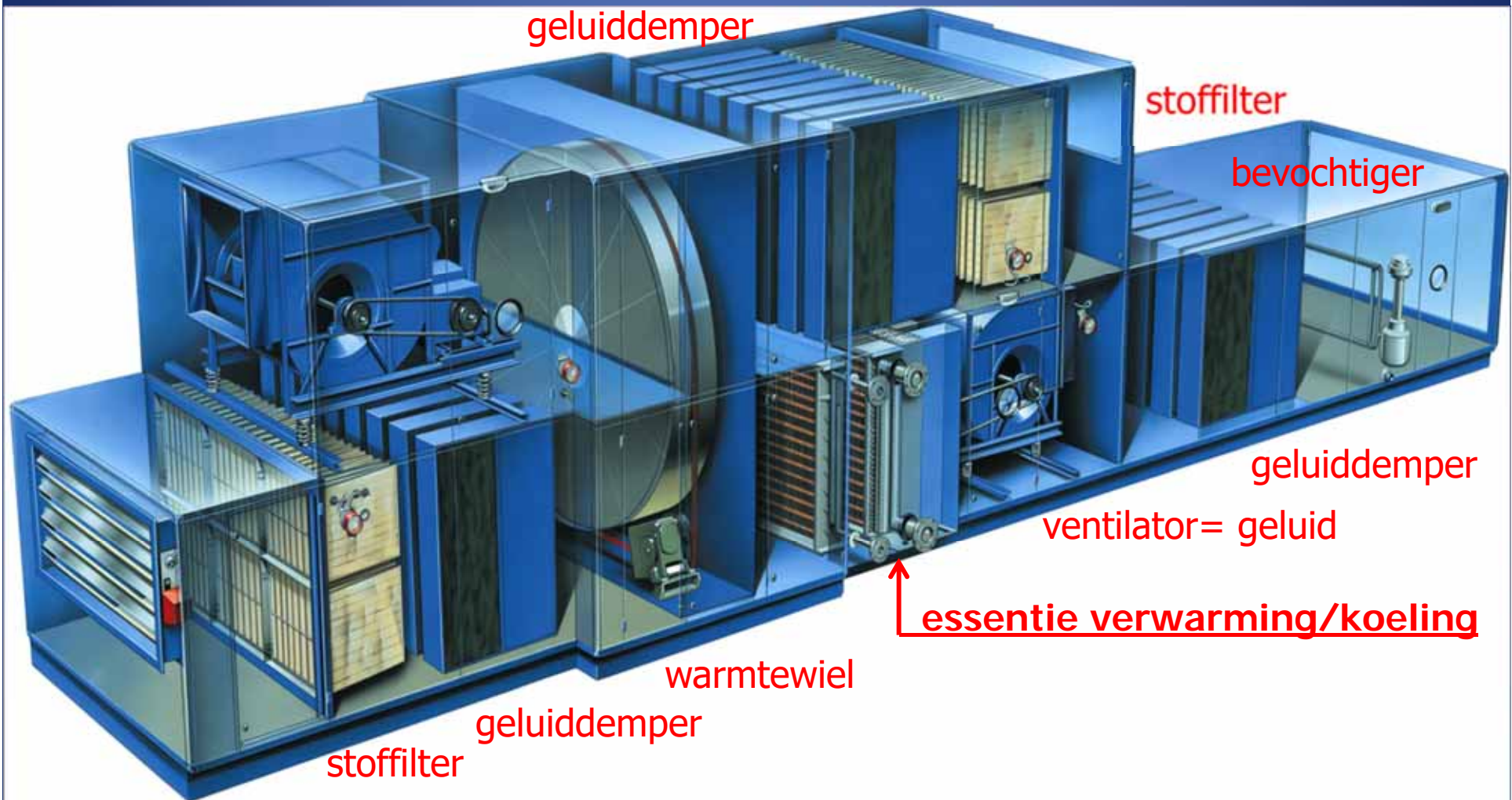
Van 6 tot en met 10 augustus 2000 werd in Espoo, Finland de 6^e internationale conferentie "Healthy Buildings" gehouden. Hieraan vooraf gingen conferenties in Stockholm (1988), Washington D.C. (1991), Budapest (1994), Milaan (1995), Washington D.C. (1997). "Healthy Buildings" is de officiële conferentie van de International Society of Indoor Air Quality and Climate - ISIAQ, een vereniging waarbij de TVVL als begunstiger is aangesloten. (In januari 2000 werd de Nederlandse afdeling ISIAQ.nl opgericht, die eveneens door de TVVL wordt gesteund).

ing. B. Bronsema

Airconditioning van de 20^e eeuw

Risico's voor het binnenmilieu en SBS

HOUDEN VASTGOEDEIGENAREN VAN AIRCONDITIONING?

NIET

Investeringskosten

Onderhoudskosten

Energiekosten

Klachtenafhandeling

Korte levensduur ≈ 20 jaar

Prestatieverbetering van airconditioning?

HVAC sector → Verbetering door innovatie

“Let’s make things better”

Veel Bouwtechnologen → Natuurlijke ventilatie

“We moeten van die airconditioning af”

Earth, Wind & Fire → “Een Paradigmaverandering”

*“Natuurlijke ventilatie is goed...
...maar niet goed genoeg”*

You never change things by fighting
the existing reality. To change
something, build a new model that
makes the existing model obsolete.

— *R. Buckminster Fuller* —

AZ QUOTES

Earth, Wind & Fire

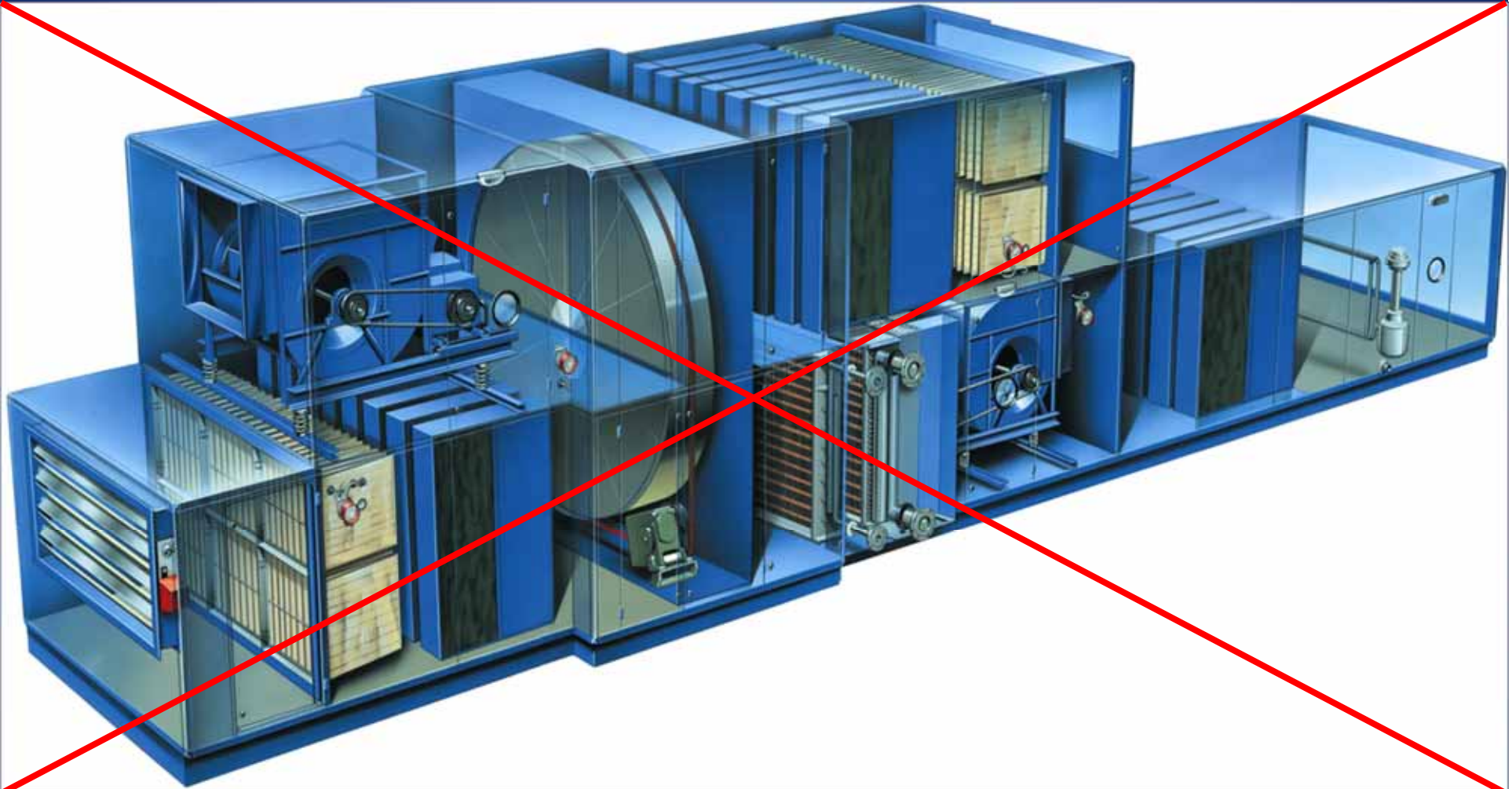
**Don't fight forces, use
them.**

R. Buckminster Fuller

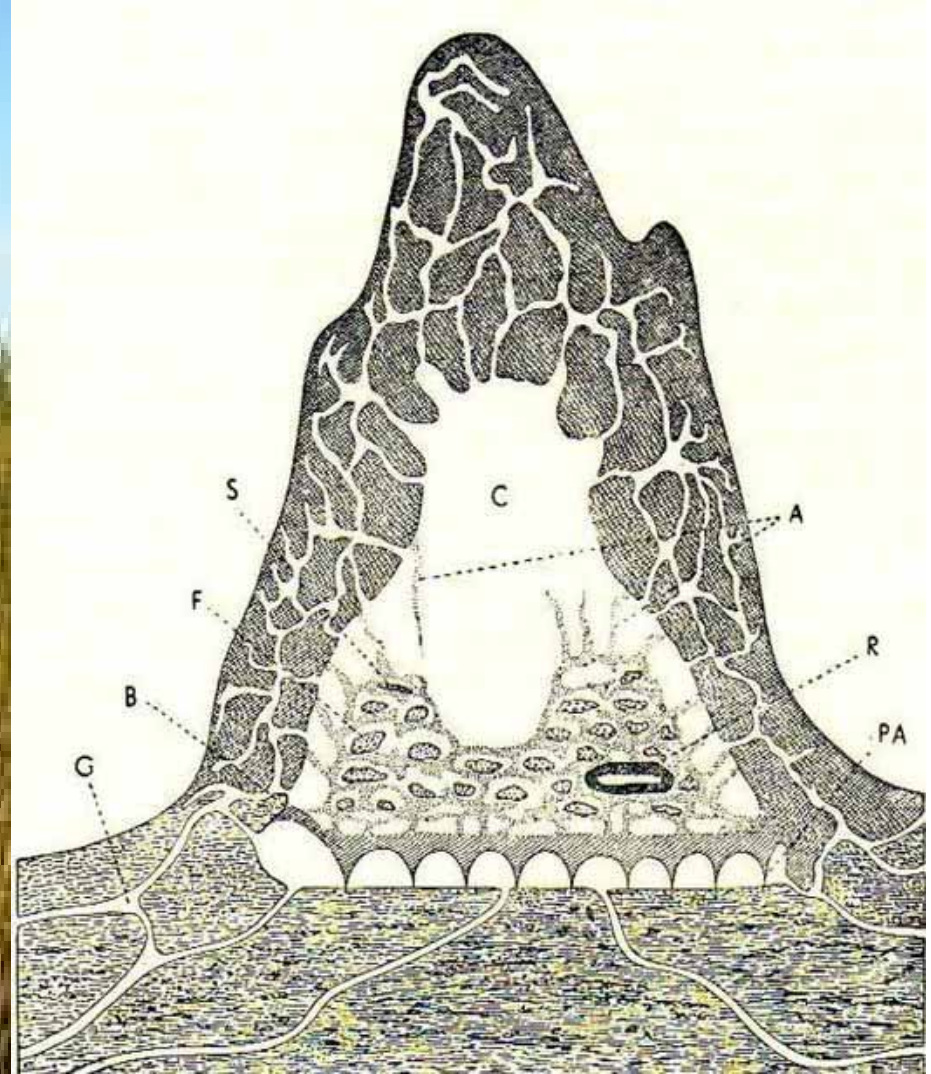
Airconditioning van de 21ste eeuw

We gaan het totaal anders doen!!

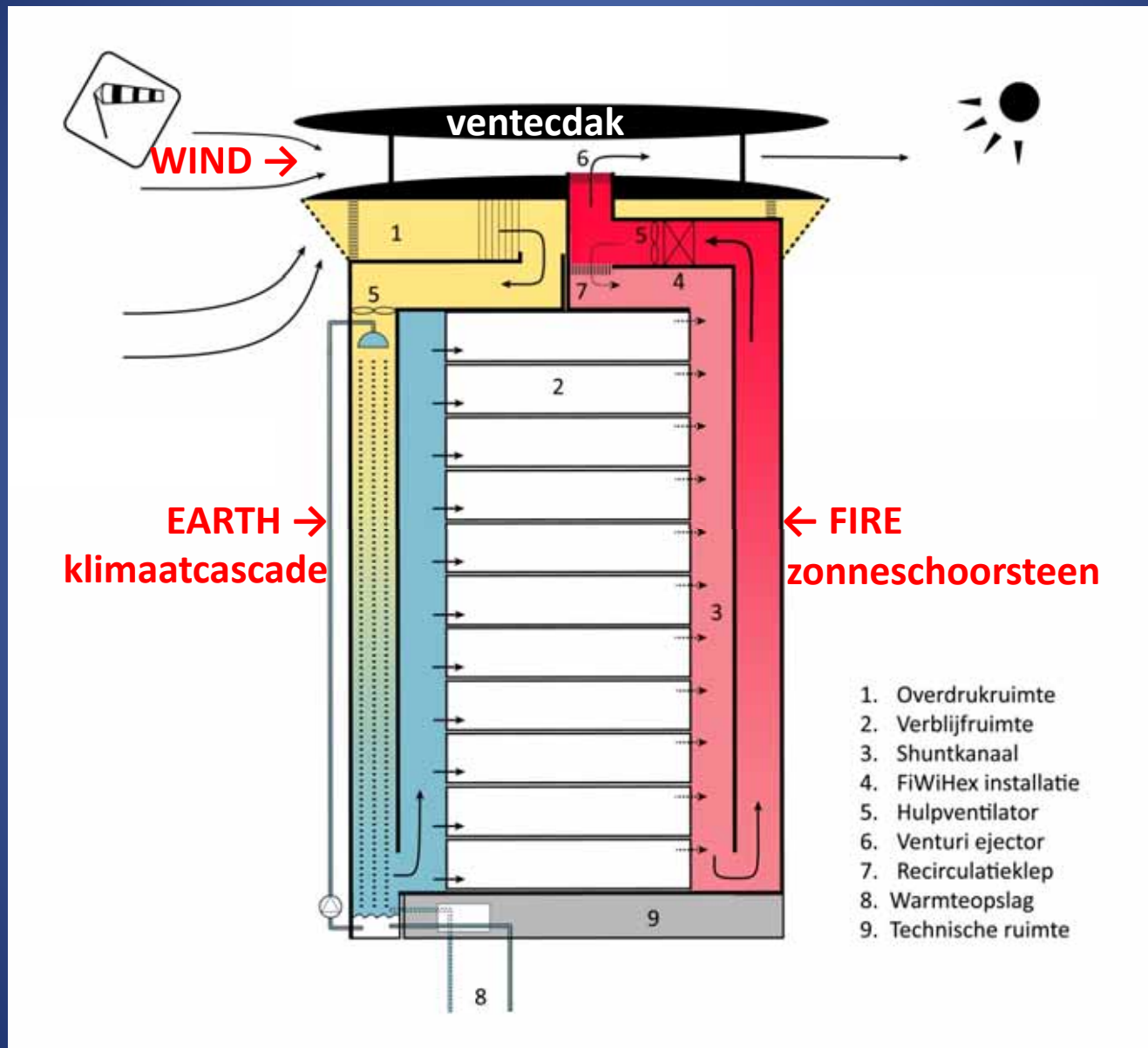

Leren van de natuur – Het Bio-mimicry principe

Natuurlijke Airconditioning in een Termieten Heuvel

Airconditioning in de 21st Eeuw

Researchteam en Klankbordgroep

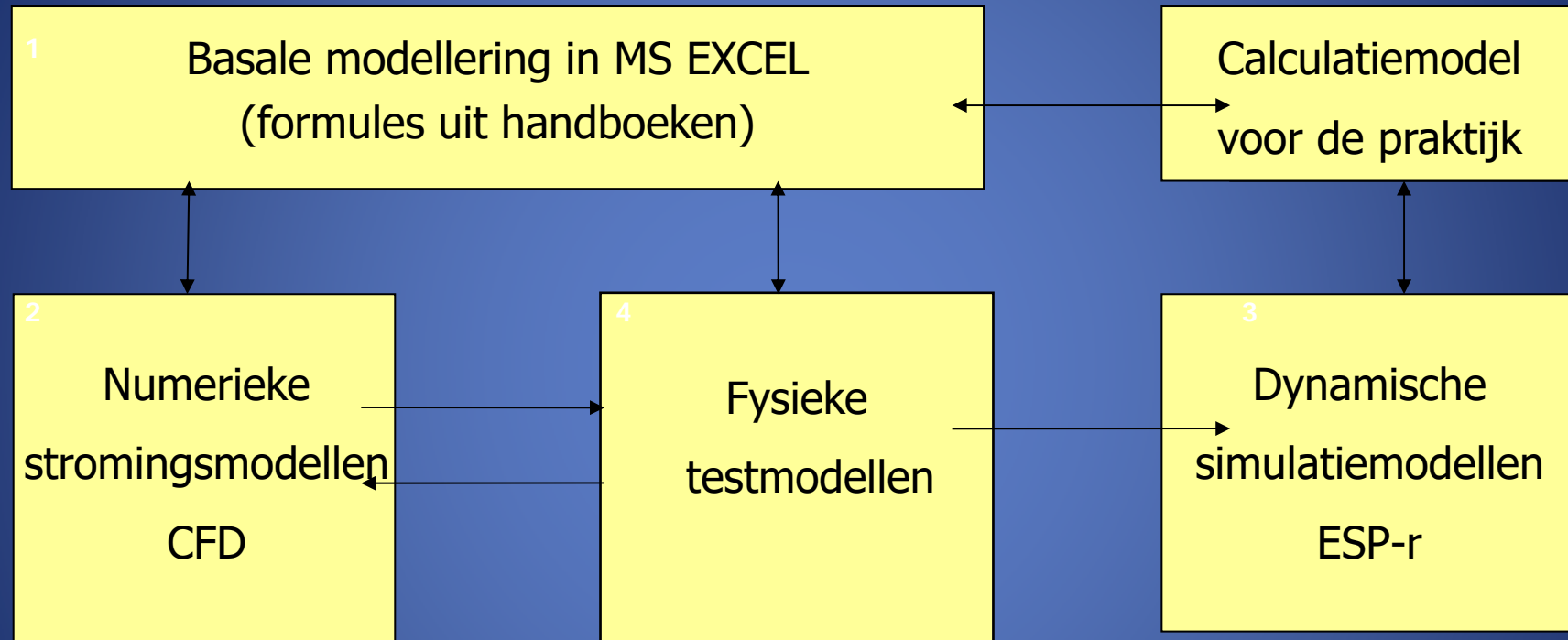

03-03-2020

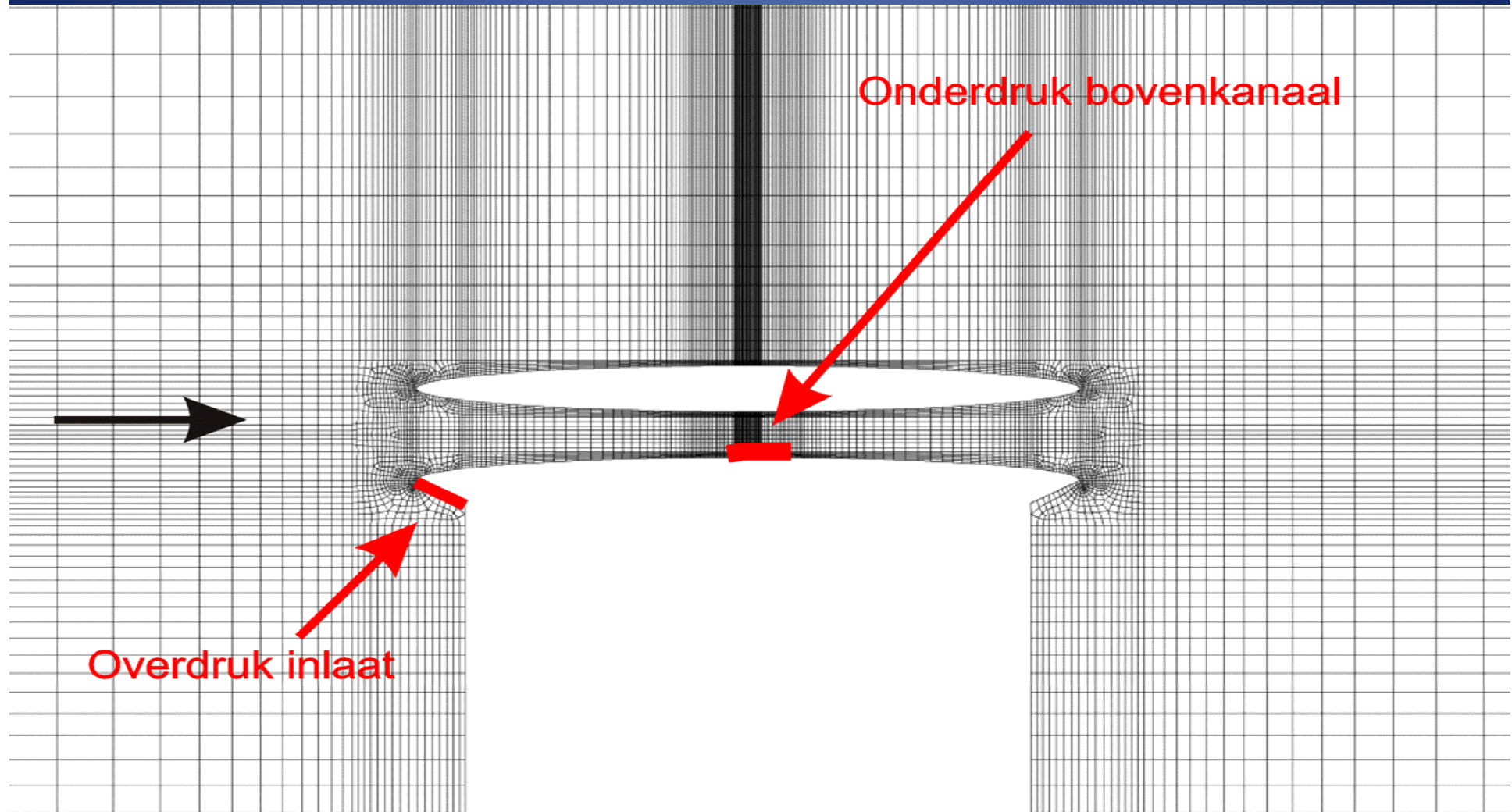
Nederlands Vlaamse Bouwfysica
Vereniging

17

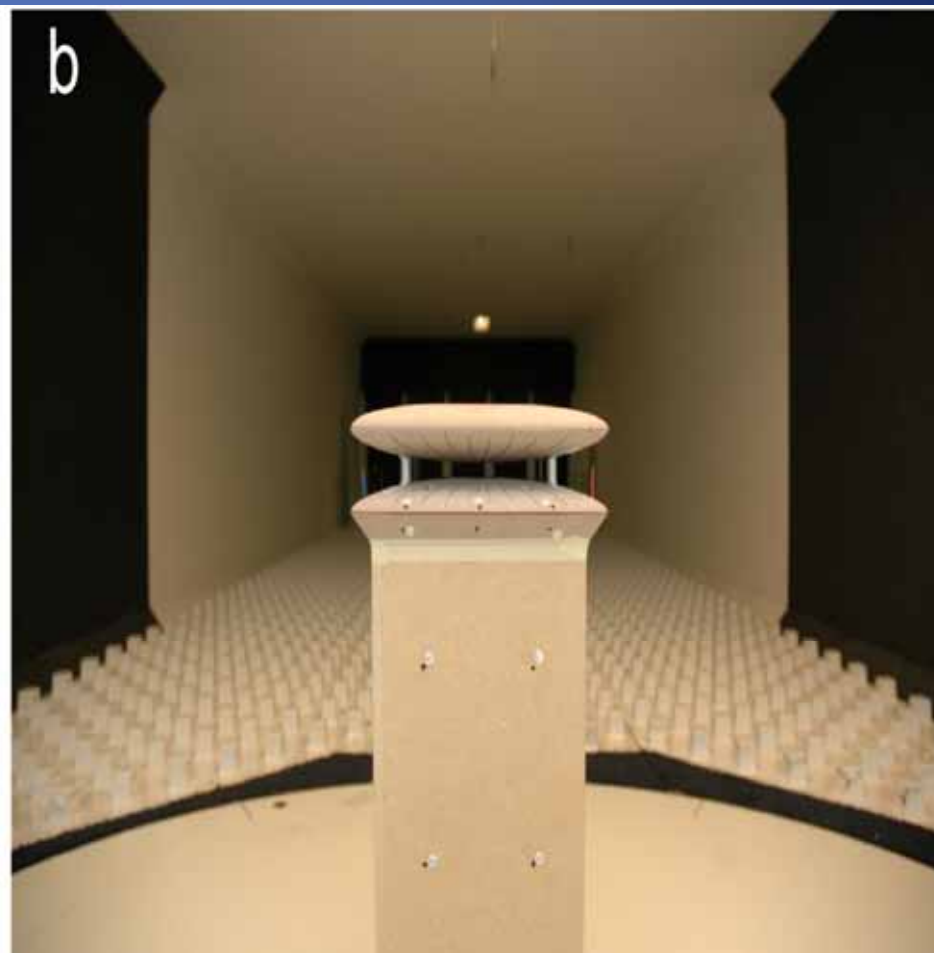
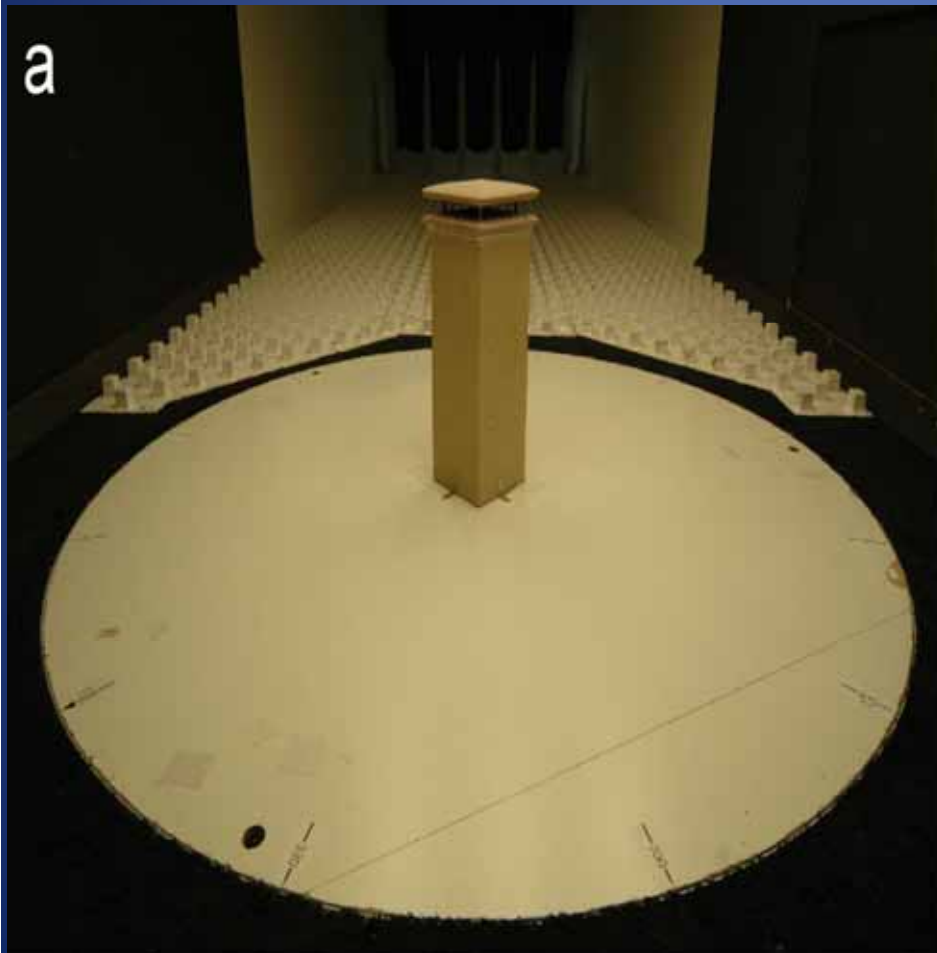
Modelleren, Simuleren en Valideren

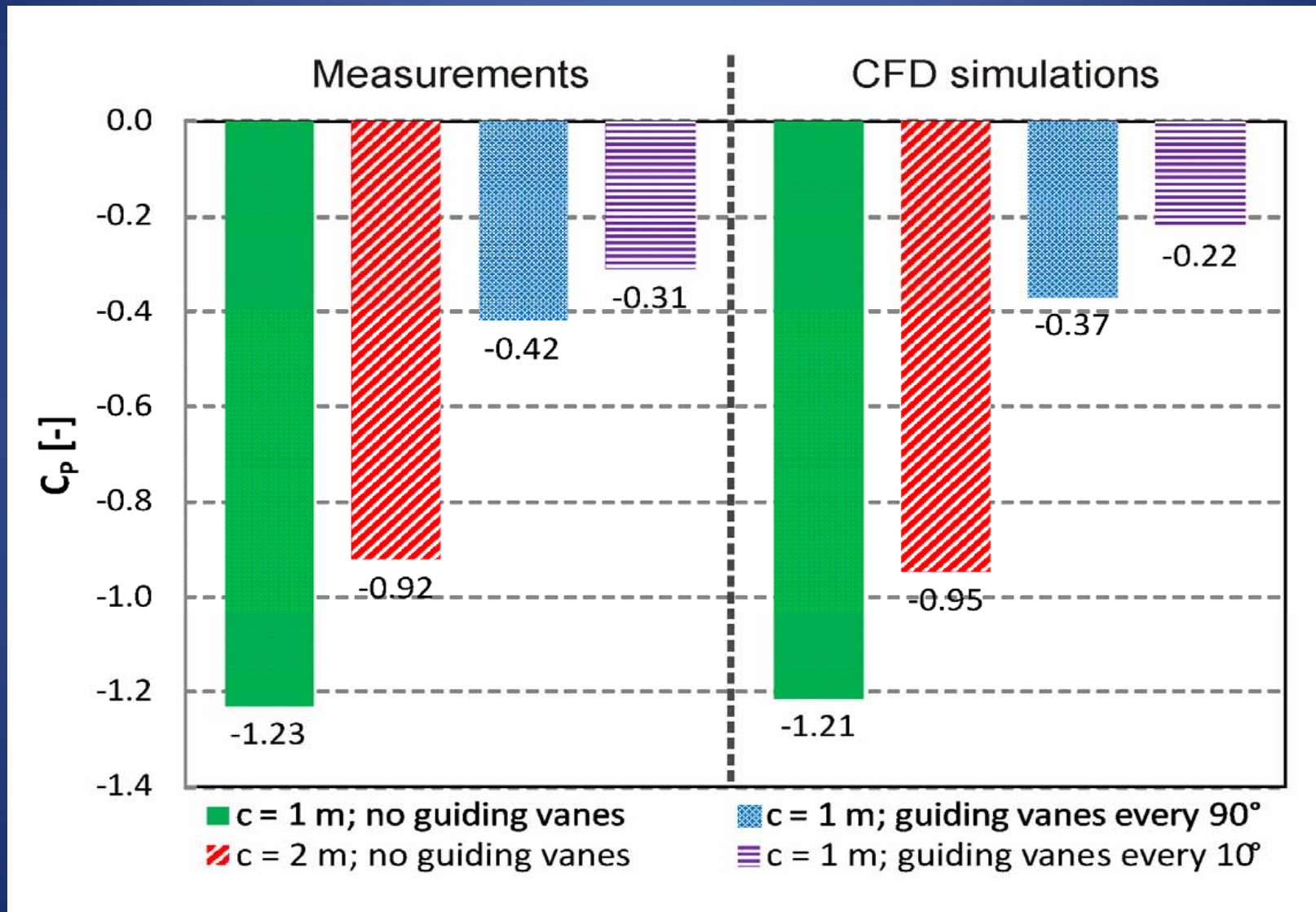
Computer simulatie Ventec dak (TU/e)

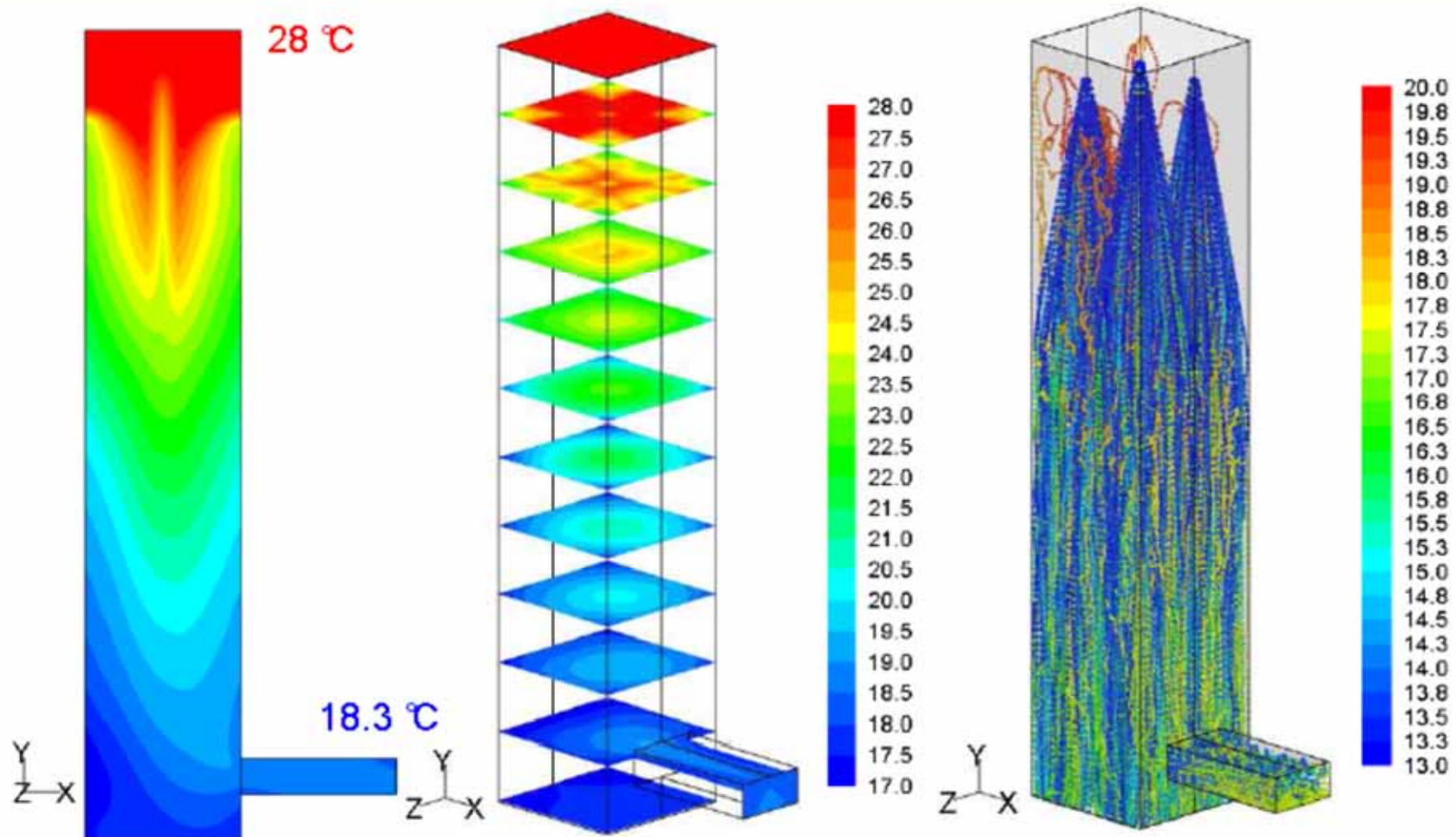
Testmodel Ventedak in Windtunnel (PEUTZ)

Vergelijking metingen en simulaties

COMPUTERSIMULATIES KLIMAATCASCADE (SPRAYING SYSTEMS GmbH)

Test model klimaatcascade (PEUTZ)

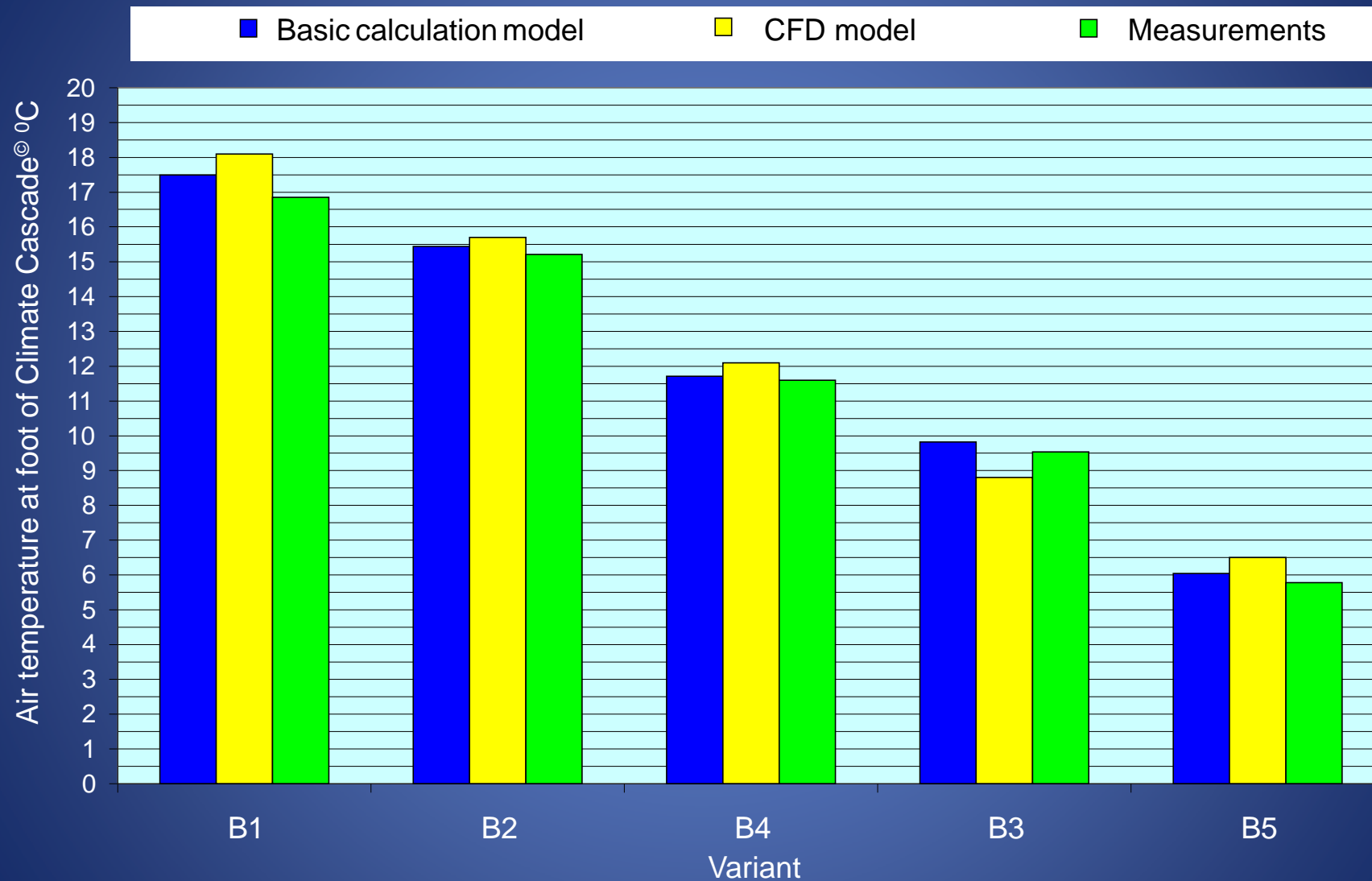

03-03-2020

Nederlands vlaamse bouwphysica
Vereniging

23

Vergelijking metingen en simulaties

Testmodel Zonneschoorsteen (PEUTZ)

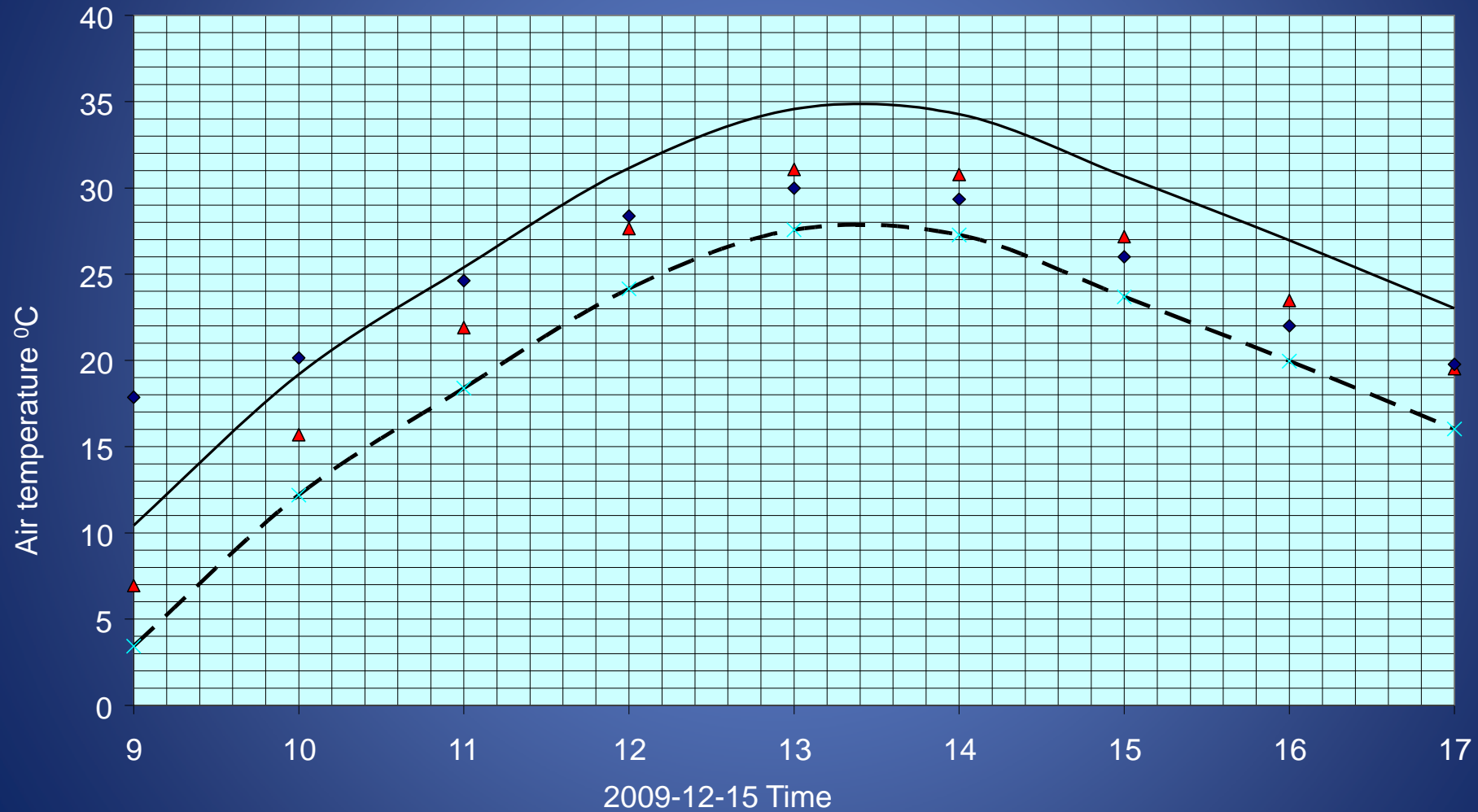
03-03-2020

Nederlands Vlaamse Bouwtysica
Vereniging

25

Dynamische simulaties (TU/e)

▲ measured ◆ predicted — measured + meas.error - - - measured - meas.error

RESEARCH RESULTATEN

- **Natuurlijke airconditioning in gebouwen is zonder meer mogelijk**
- **Gevalideerde ontwerptools en computermodellen zijn beschikbaar**
- **Combinatie met stralingsverwarming- en koeling in wand of plafond biedt individueel regelbaar thermisch comfort met snelle responsie**
- **Substantiële Energiebesparingen tot ZEB haalbaar**
- **Opwekking windenergie in Powerdak nog in onderzoek**

**When I'm working on a problem,
I never think about beauty.**

**But when I've finished,
if the solution is not beautiful
I know it's wrong.**

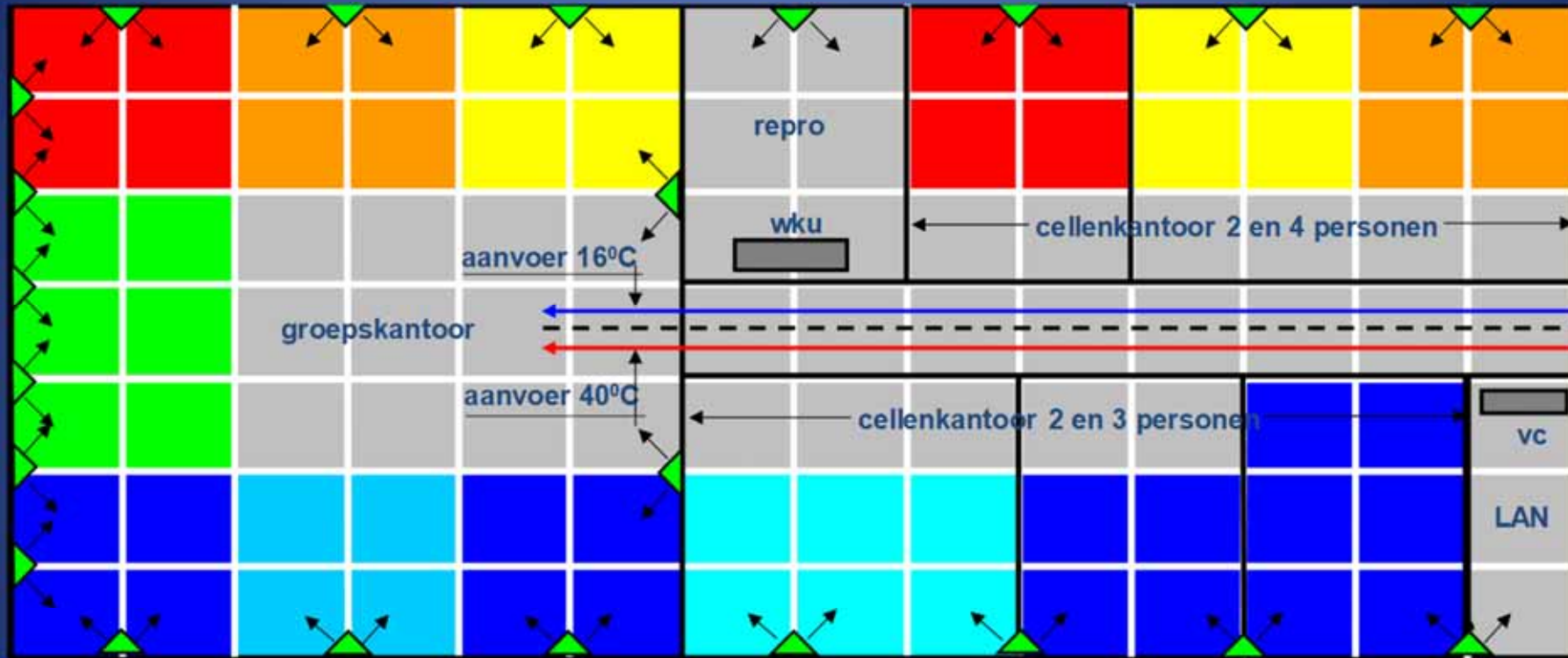
R. Buckminster Fuller

Earth, Wind & Fire

“People – Planet – Profit”

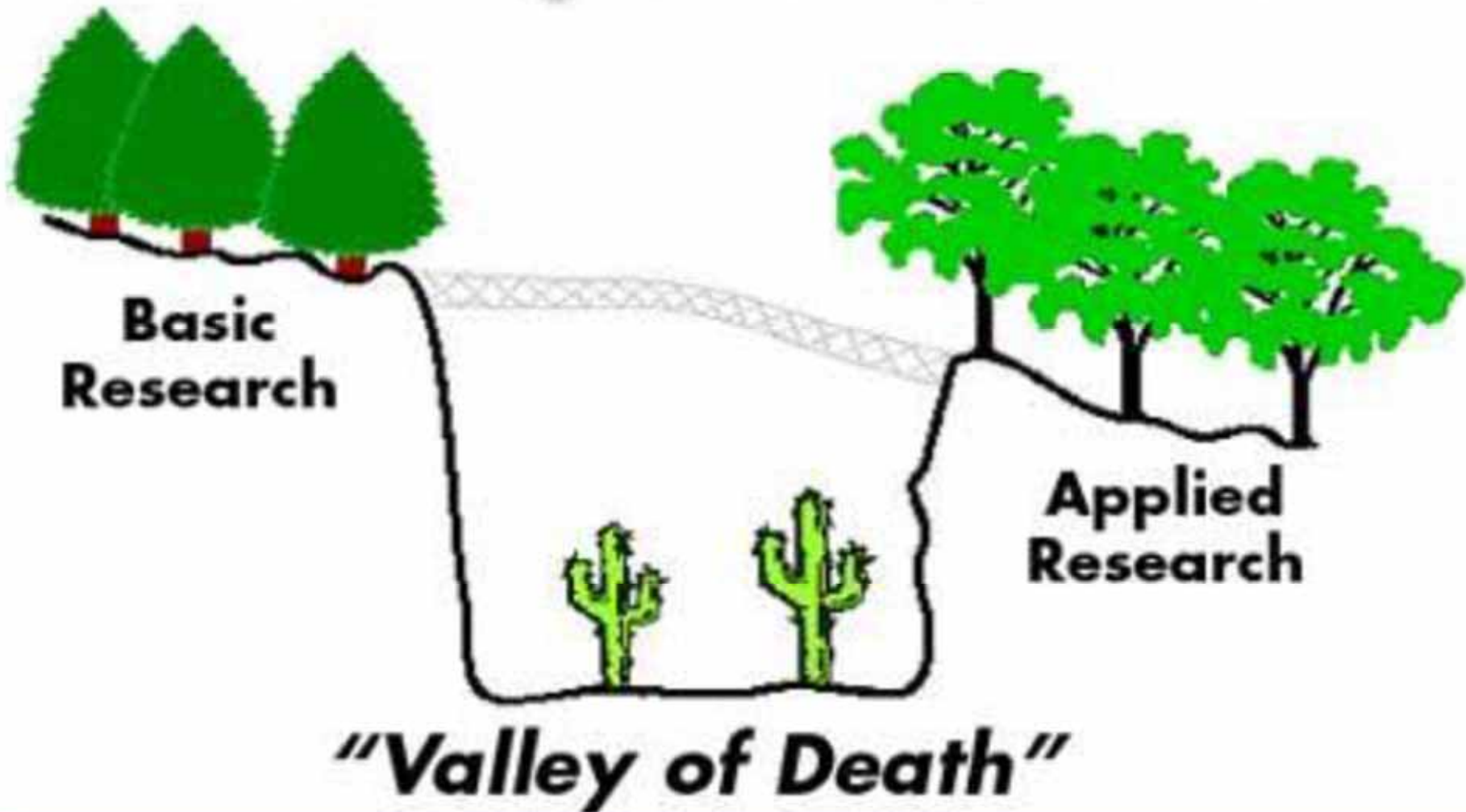
- **People → Een beter binnenmilieu**
 - ♥ **Veilig**
 - ♥ **Gezond**
 - ♥ **Behaaglijk**
 - ♥ **Productief**
- **Planet → Minder energiegebruik**
 - **Minder materiaalgebruik**
- **Profit → Lagere huisvestingskosten**
 - **Lager te verwachten ziekteverzuim**

Binnenklimaat op Maat

The Valley of Death ...

GEZOCHT

EEN KANTOORGEBOUW

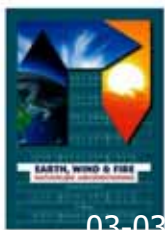
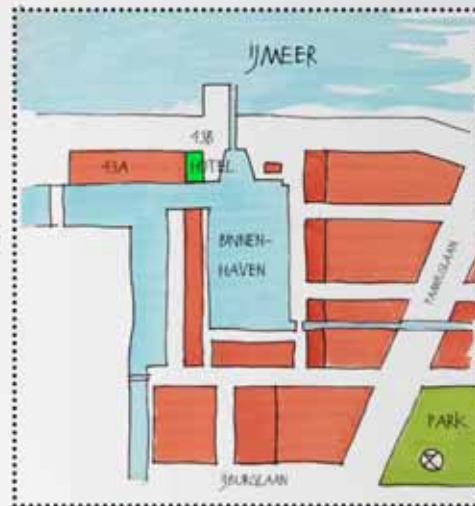
dat we met Earth, Wind & Fire

gaan revitaliseren en

energieneutraal maken

breeze

DEVELOPING THE FIRST ENERGY-NEUTRAL HOTEL IN THE WORLD

Colofon

Ontwikkelaar

Dutch Green Company

Opdrachtgever

ECOnccept Hospitality

Architectuur

NwA enOZ Architecten

EWF Ontwerp

Bronsema Consult

EWF Installateur

Van Delft Groep

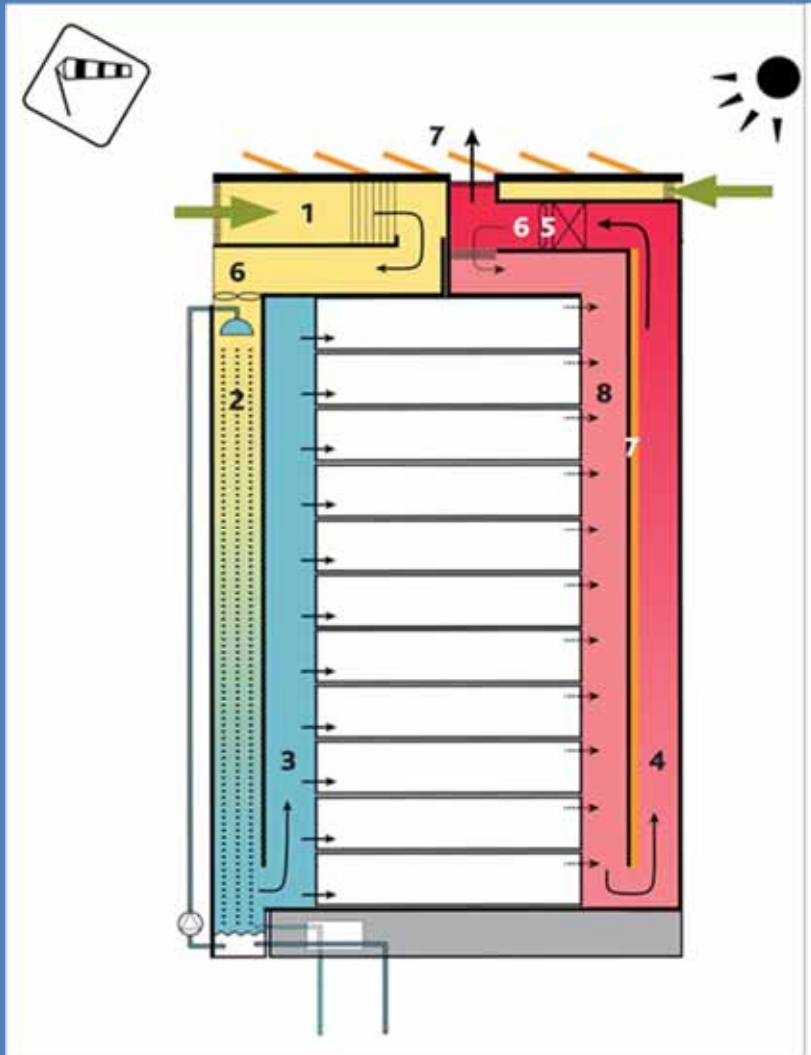

Het EWF concept in perspectief

(Hotel BREEZE - 25.000 m³.h⁻¹ – 2 LBKs)

aspect	traditionele ac	EWF
Ruimtebeslag (NEN EN 13779)	220 m ²	50 m ²
Schachten Luchtsnelheid	2,5 m ² ≈ 6 m.s ⁻¹	2,5 m ² ≈ 3 m.s ⁻¹
Energiegebruik (NEN EN 13779)	365 MWh.a ⁻¹ SFP 3 kW.(m ³ .s ⁻¹) ⁻¹	75 MWh.a ⁻¹
Onderhoud KISS factor - simplicity	zeer omvangrijk laag	weinig omvangrijk hoog
Levensduur gemiddeld	15 à 20 jaar installatietechniek	40 jaar bouwkundige voorzieningen
Aanlegkosten (Excl. zonneschoorsteen)	≈ neutraal	

Hotel BREEZE → Ventecwissel i.p.v. Ventecdak

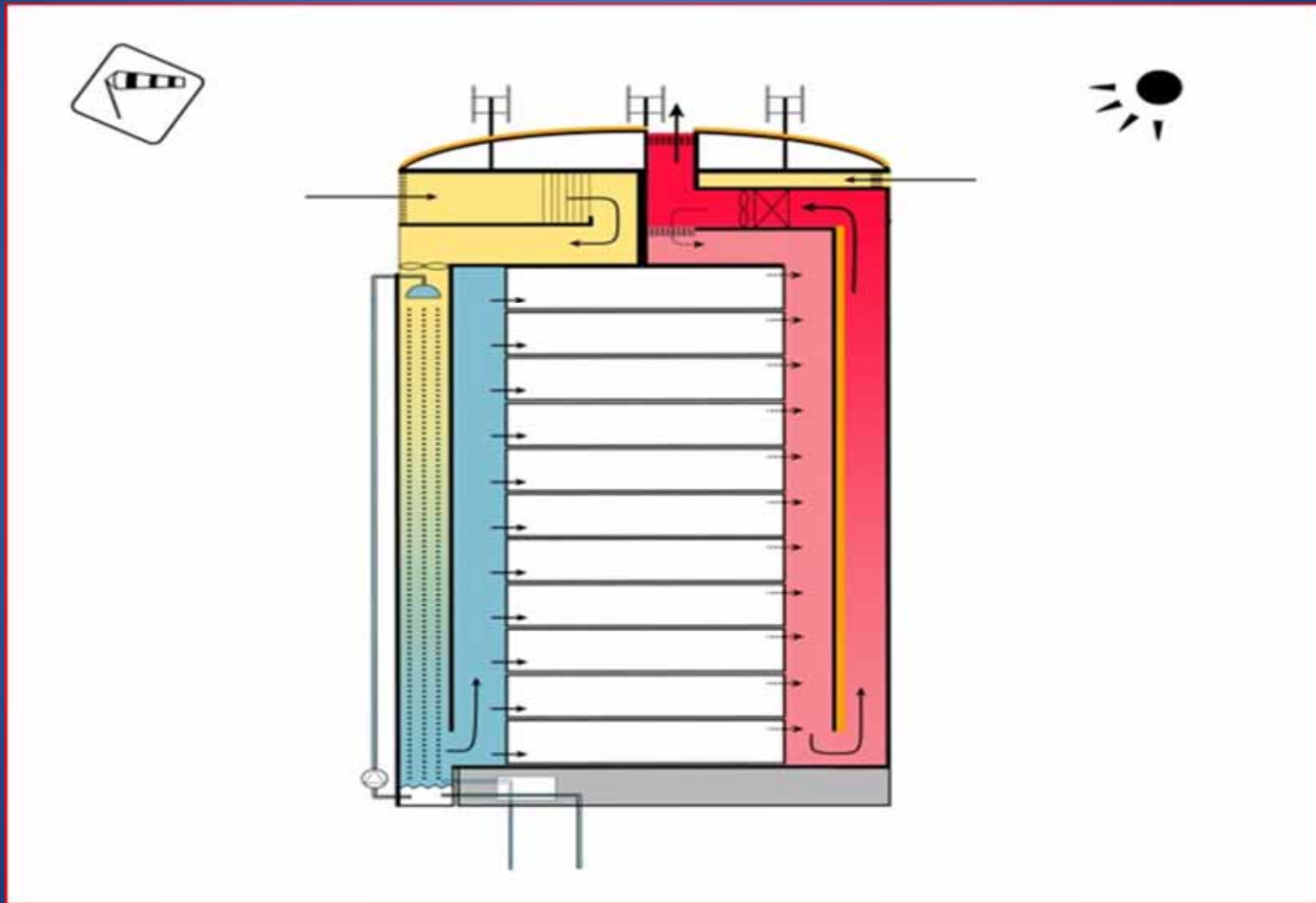

Ventecdak:
Niet kosteneffectief

Ventecwissel:
Joost Vermeer

Powerdak 3.0:
Windenergie
Niet kosteneffectief
Gebouw te laag
Windluwe omgeving

Powerdak 3.0 Verticale as windturbines op gekromd dak

Hotel BREEZE

Winnaar van de EZK Energy Award 2019

- <https://www.amstelius.nl/nieuws-ezk-energy-award/>

Earth, Wind & Fire: Quo Vadis?

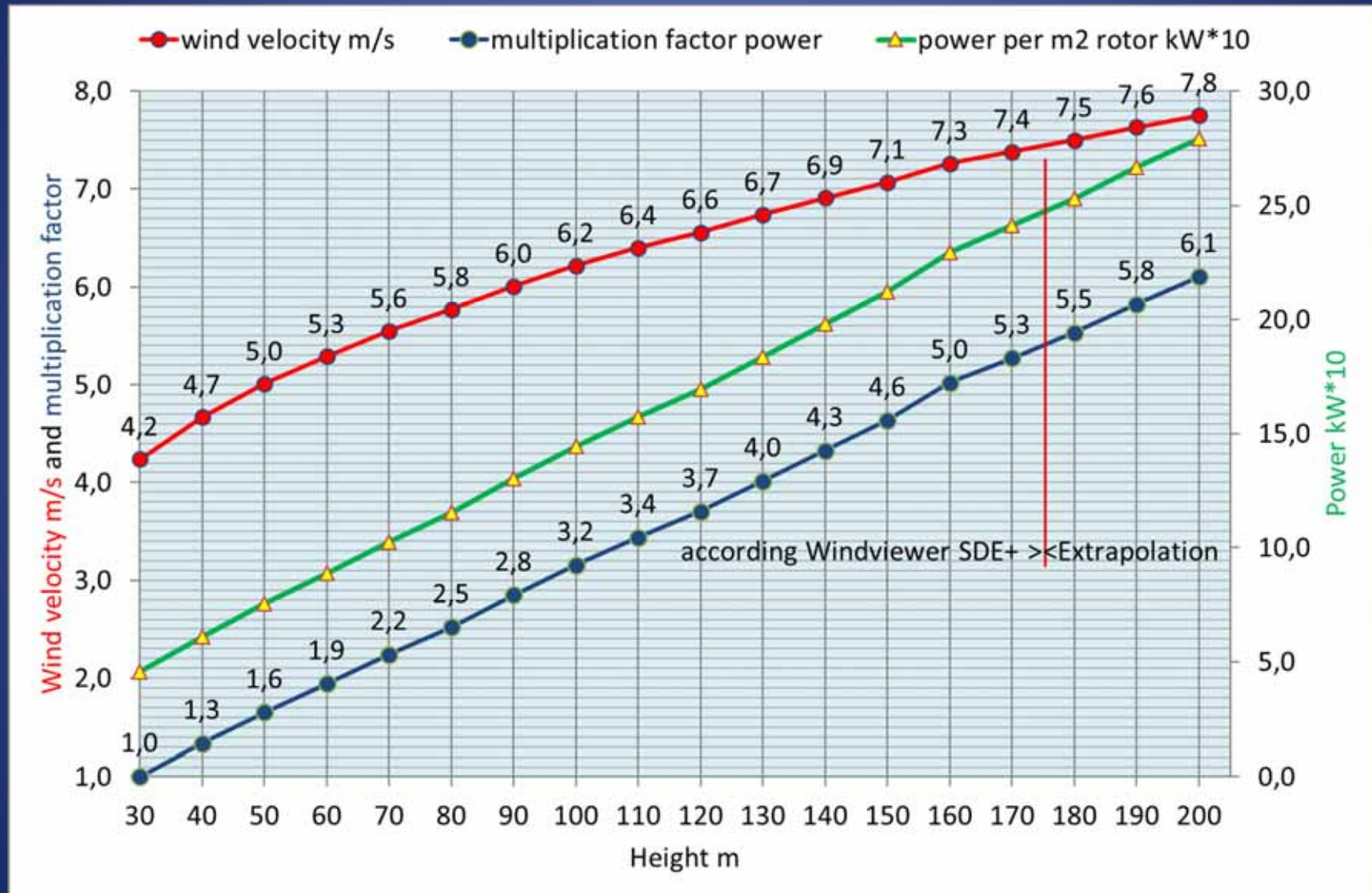
- **Knelpunten in de markt:**
 - Terughoudende vastgoedsector (eerst zien-dan geloven)
 - Conservatieve bouwwereld (“proven technology”)
 - Adviseurs: risico innovaties- honorariumbeperkingen
 - Installateurs: risico innovaties- omzetverlies
- **Intrinsieke knelpunten:”**
 - Smalle expertise basis
 - Geen gebruiksvriendelijke rekenmodellen
- **Sociaaleconomische knelpunten:**
 - Moeilijk verdienmodel
 - Huidige hoogconjunctuur in de bouwsector

EWF werkt met hoogte

- **Klimaatcascade:**
 - **Neerwaartse trek**
=(f) Hoogte
- **Zonneschoorsteen:**
 - **Opwaartse trek**
=(f) Hoogte
- **Ventecdak:**
 - **Windsnelheid**
=(f) Hoogte

Windsnelheid en windvermogen =(f) H

Feijenoord City met de nieuwe kuip (OMA)

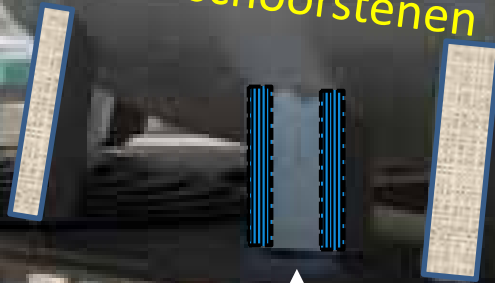

De Nieuwe Kuip met EW&F

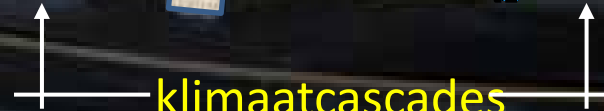
urban turbines

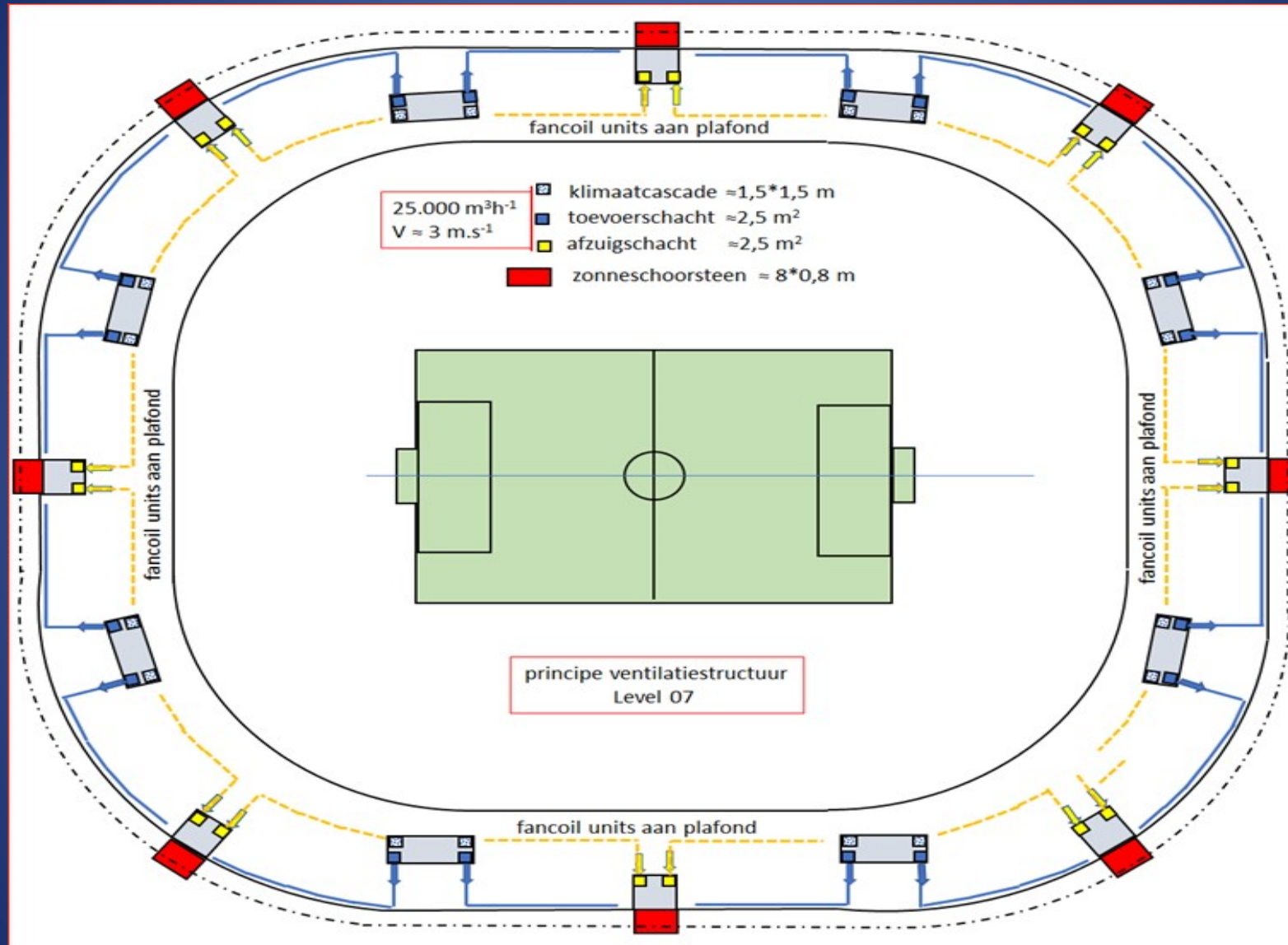
zanneschoorstenen

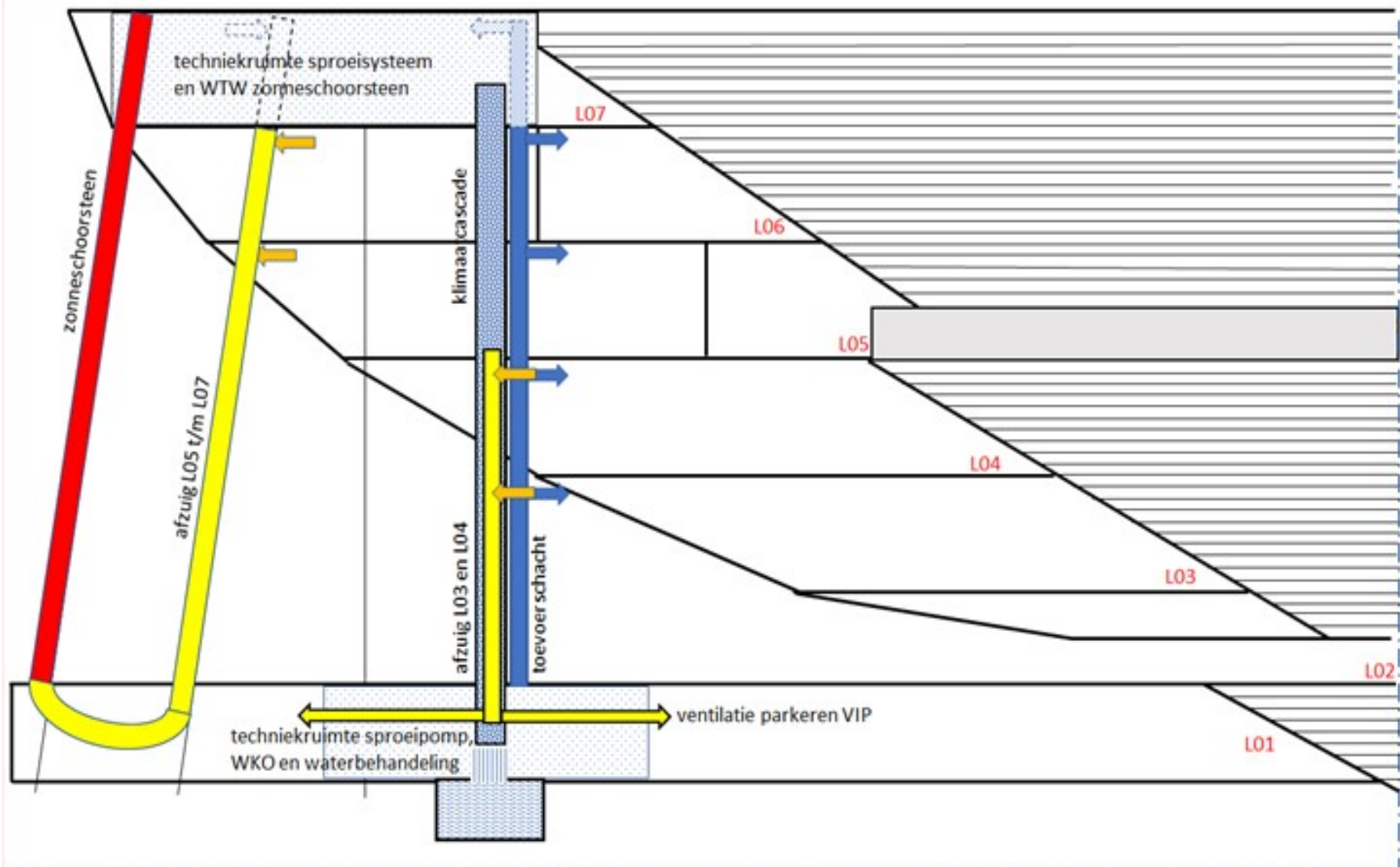
klimaatcascades

Nieuwe kuip Feyenoord (OMA/RHDHV) met EW&F

Principe doorsnede nieuwe kuip

Windpark op dak

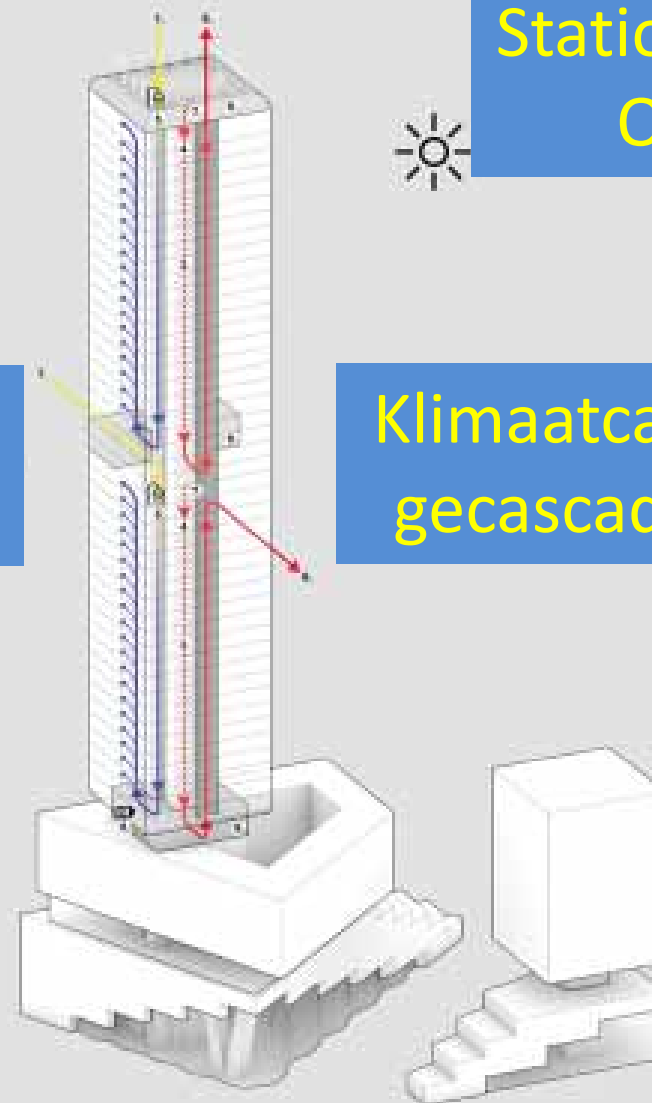

Stationsplein Eindhoven
OMA en RHDHV

Zonneschoorsteen
gecascadeerd

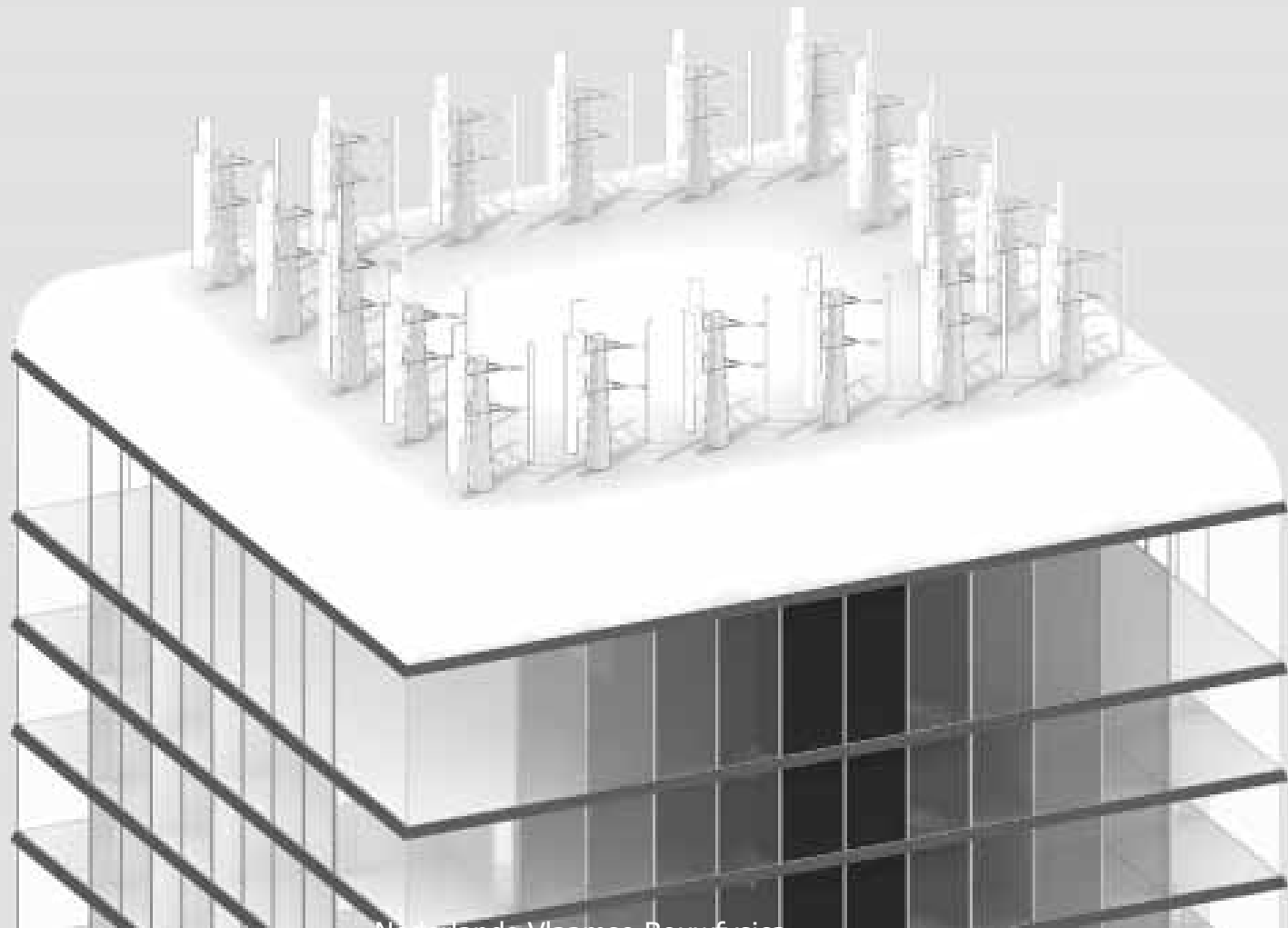
Klimaatcascade
gecascadeerd

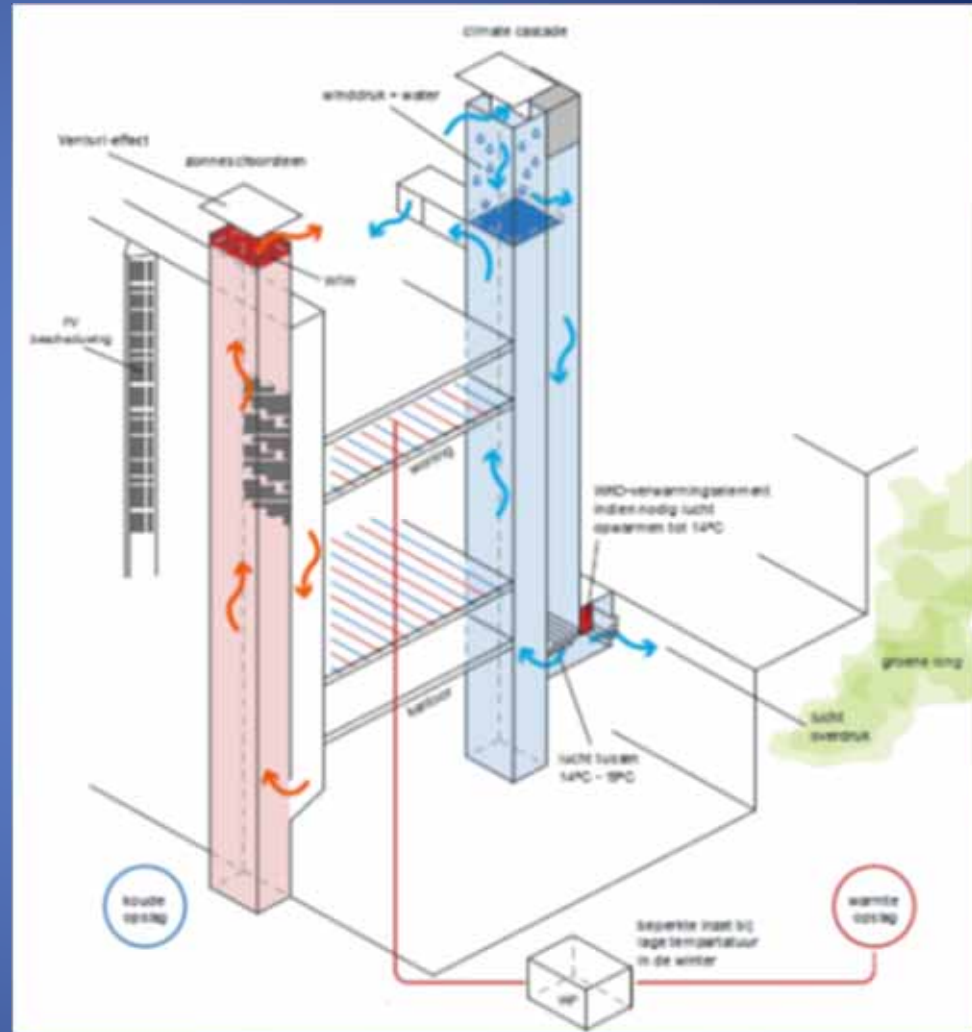
1. Overdrukruimte
2. Verblijfruimte
3. Shuntkanaal
4. FIWihex installatie
5. Hulpventilator
6. Venturi ejector
7. Recirculatieklep
8. Warmteopslag
9. Techniek

Windpark op dak

Stationsplein Eindhoven OMA en RHDHV

Ontwerp Delftseplein Rotterdam met EWF UN Studio / ABT

Flatwoningen met Earth, Wind & Fire

Haalbaarheidsstudie Topsector Energie

Eindrapport 5 februari 2020

Ontwerp

Berekeningen

Exploitatie

03-03-2020

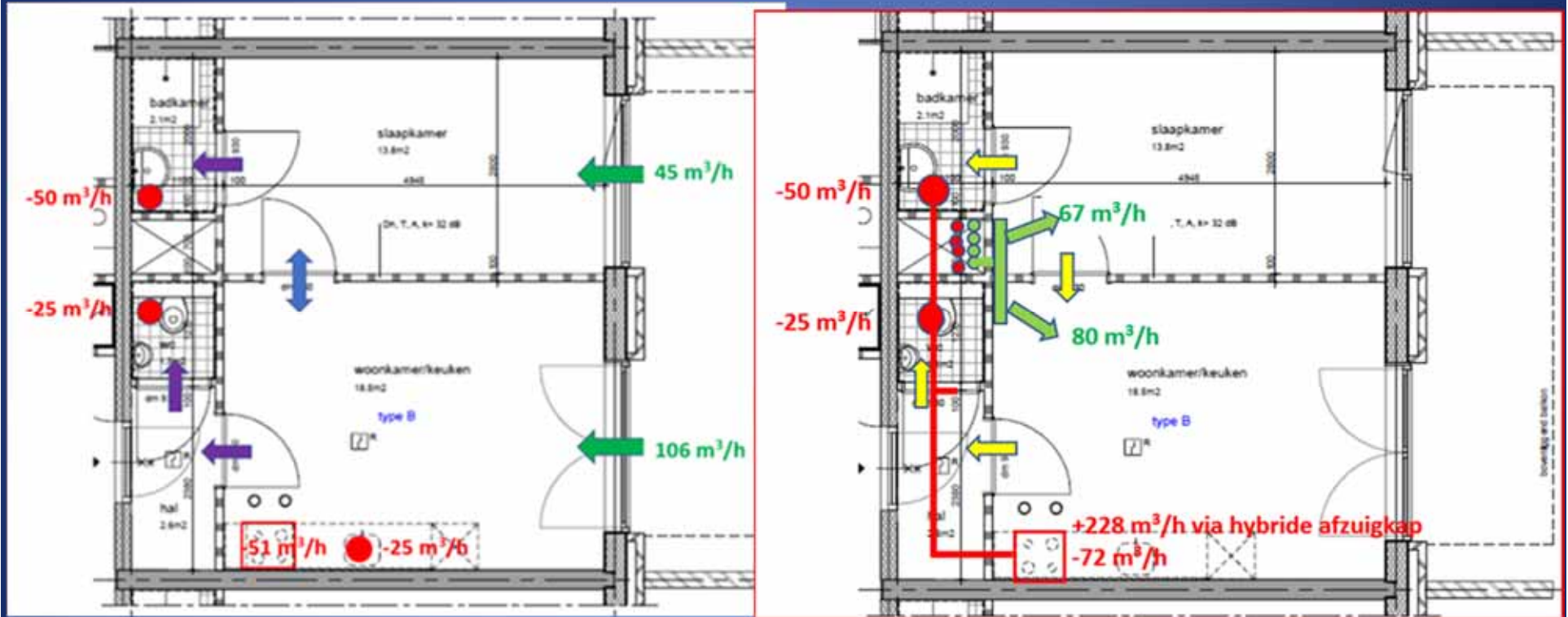
Nederlands Vlaamse Bouwfysica
Vereniging

50

Woningventilatie conform Bouwbesluit

Individueel
Conventioneel

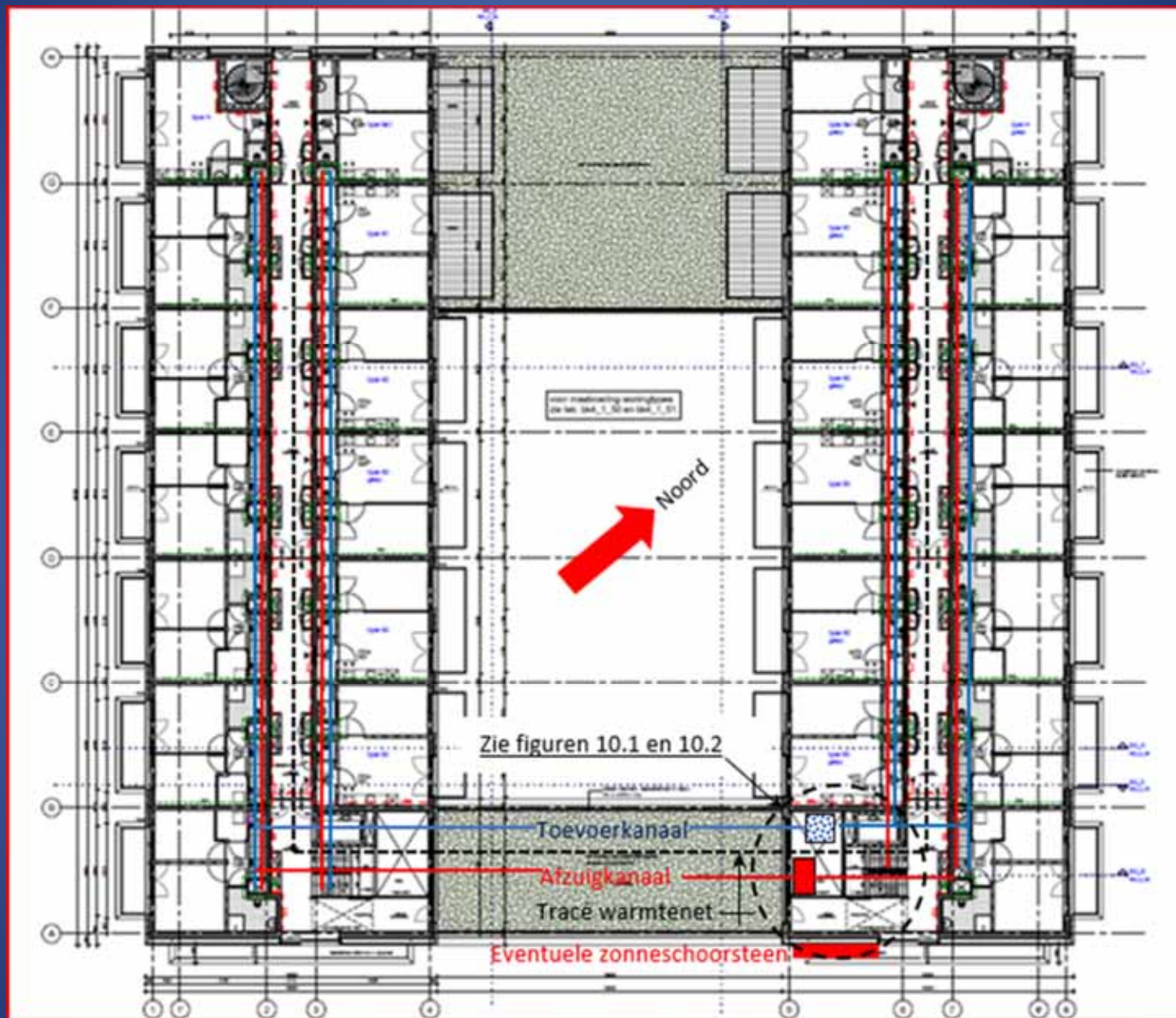
Collectief
Balans met EWF

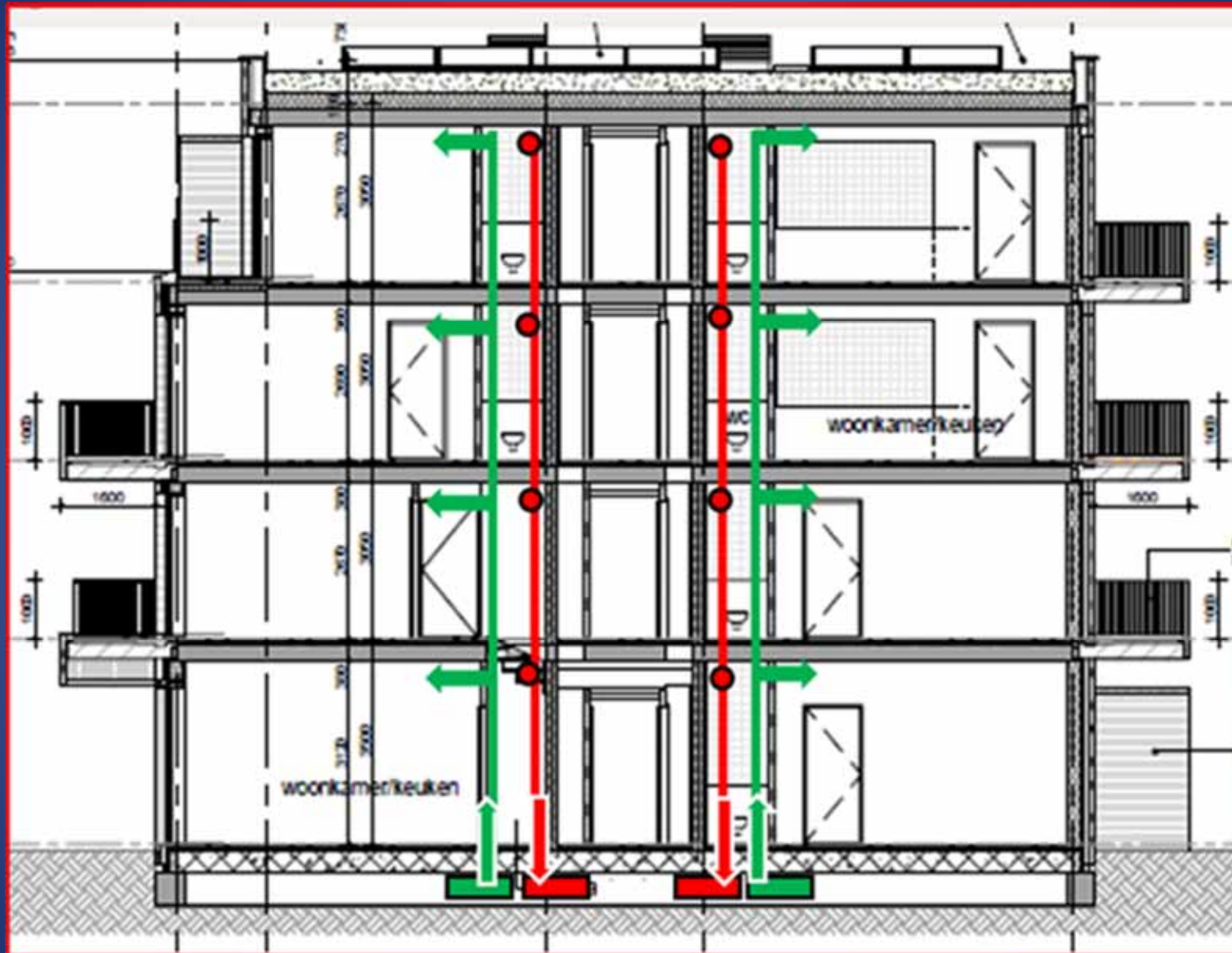
Woningventilatie conform Bouwbesluit

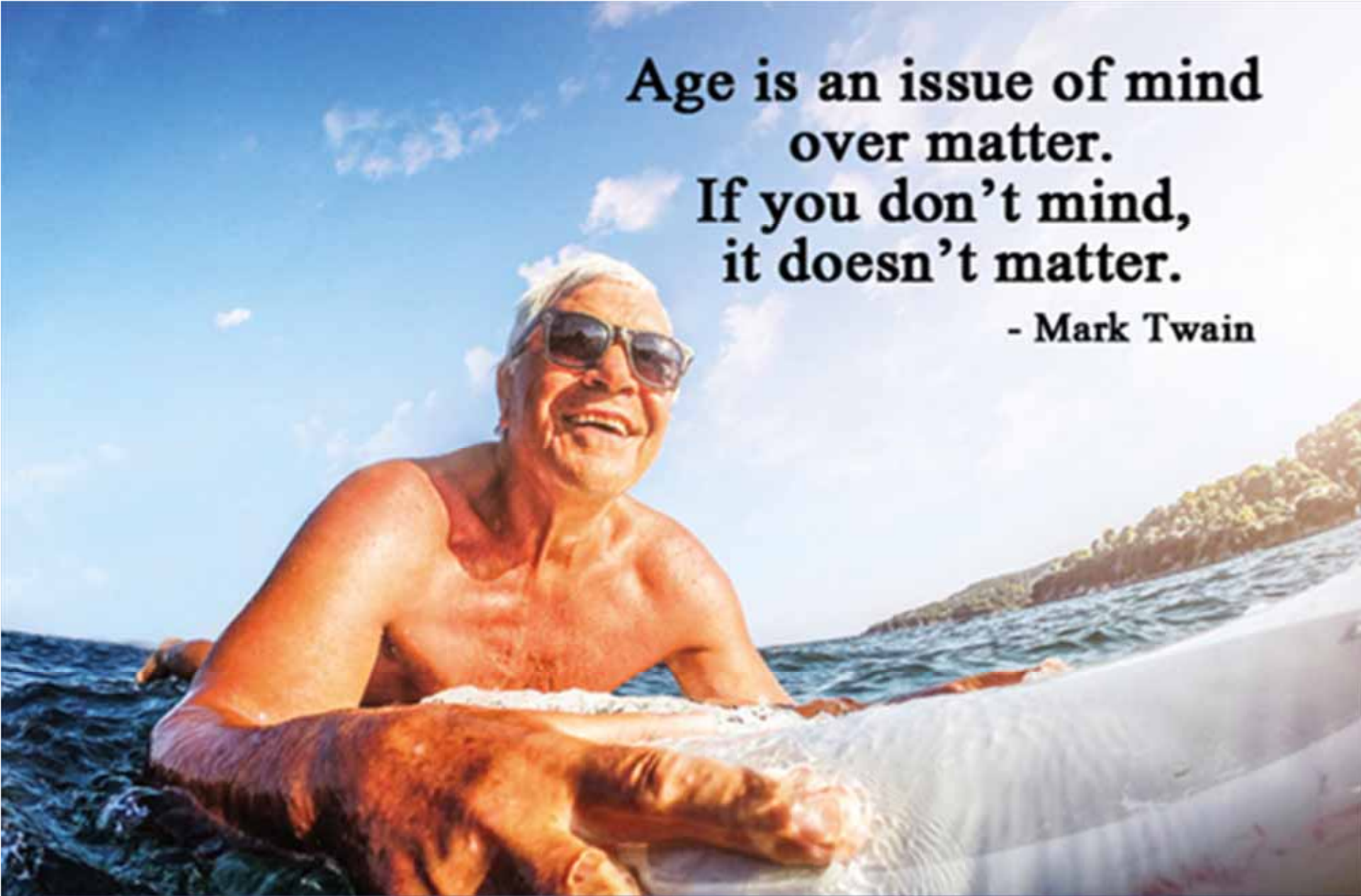
		Individueel Conventioneel	Collectief Balans met EWF
Energiegebruik	kWh.a⁻¹	4.481	3.630
Incl. koeling	kWh.a⁻¹	4.481	3.361
Comfort	-	+	+++
CO₂ equivalent	-	-	-35%
Exploitatie	-	+	+++
Investering	-	-	+1,5%

Conceptueel ontwerp EWF

Conceptueel ontwerp EWF

**Age is an issue of mind
over matter.
If you don't mind,
it doesn't matter.**

- Mark Twain